

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къырал жумушпа

Валентина Матвиенко республикага болушурга хазырды

Тюене РФ-ни Федеральный Жыйылыууну Федерация Советини Председатели Валентина Матвиенко республикага иш бла келген эди. Анга Тамбукан келно жагъа-сында республиканы Башчысыны къуллугун болжаллы халда толтура турган Юрий Коков тюбегенди. Алайдан экиси да Бахсан районну Дугулубгей элинде къабырлагъа баргандыла эмда республиканы биринчи Президенти Валерий Коковну эсгертмесине гюлле салгандыла, аны бир минутну шош сюелип эсгергенди. Алайда Валерий Коковну юй бийчеси Виолетта да болганды. Валентина Ивановна бла Юрий Александрович, аны къатына барып, бир ауукъ заманны сөлешгенди.

Алайдан къонакъла бла къонакъ-байла КъМР-ни Правительствоосуно юйюне баргандыла. Мында Юрий Коковну бла Валентина Матвиенкоу араларында тюбешиу болганды. Аны кезиуеде Федерация Советини таматасы Юрий Коковха ыспас этгенди, ол республикага башчылык этгенли алай кеп заман болмагъанлыкъга, иги кесек магъаналы жумуш тамамлагъанын чертгенди. Ол республикада не проблема болгъанларын да билирге суйгенди, аланы кетериге себеллик этерге хазырлыгын да айтханды.

Тюбешиуде сёз врачланы, устазланы иш хакъларыны юсюнден да барганды. «Шёндю аланы хакълары 16 минди, ол азды, аны 18 миннге жетдирирге керекди», - дегенди. Юрий Коковха саулык сакълауда, билим берииуде кемчиликлени билип, аланы терк окуяна кетериуно мадарларын этгени, бу бёломлеге бек керекли объектлени къурулушларын тинтип, аланы ахы-

рына жетдирирге буйрукъла бергени ючюн ыразылыгын билдиргенди.

Республикада болумну юсюнден айта, Валентина Ивановна аны ырахатлыгы ючюн Юрий Коков бек кыйгыргъанын, аны ол кыйыны зырафха кетмегинен да белгилегенди.

Юрий Коков федеральный къуллукъчугъа заман табып, Къабарты-Малкъарга келгени, анга болушурга айтханы ючюн да ыспас этгенди. Ол шёндю республиканы артыкъда бек кыйынагъан жумушларыны юслеринден да билдиргенди. Федеральны ара не заманда да, аха бла, ырысхы бла болсун, тутхулукъ этип тургъанын айырып айтханды.

Андан сора Валентина Матвиенкоу бла Юрий Коковну араларында ушакъ

журналистле болмай барганды.

Ол кюн Федерация Советни таматасы Пирогов орамда Диагностика арада да болганды. КъМР-ни саулык сакълау министри Ирма Шетова анга бла Юрий Коковха саусузлагъа багъуучу кабинетлени бла оборудованиени кёржюзгенди. Ала хирургия бёломде, реанимация палатада, сабийлеге эм абаданлагъа диагностика тохташдыргъан жерледе да болгандыла.

Журналистлени сорууларына жуаупла берген заманда, Валентина Матвиенко ол аралада болгъан оборудованиени махтагъанды. «Ол 2007 жылдан бери хайырланмай турганды. Аны орунундан окуяна чыгармагъандыла. Къысха заманын ичинде, диагностика арага ремонт да этилип, оборудованиени да ишлетип, бек магъаналы жумуш этилгенди. Энди ол республиканы халкъына жарарыгына ышанам», - дегенди ол. Андан сора да, федеральный къуллукъчу КъМР-де демография болум игиленгенин, ёлгенли саны уа азайгъанын чертип, анга къууаннганын айтханды.

Соруладан бири Юрий Коковха берилгенди. Ол республикада болум бла байламды эди. КъМР-ни Башчысы, анга жуауп бере, халкъыбызны жашауун игилендирирге, ырахатлыгын, къоркъуусузлугун жалчытыр ючюн, кеп кючле бла органла биригип ишлейбиз, дегенди. Ол гражданд обществону институтларына, жамауат организациялагъа, билим беруу учреждени-ялагъа, право низамны сакълаучу структуралага, ююрлеге, анга себеллик этгенлери ючюн ыразылыгын билдиргенди.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Тюбейланы Исхакъны жашы Альбертни Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла саугъалауу юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

Республиканы къырал власть органларында кеп жылланы ахшы ишлегени ючюн Тюбейланы Исхакъны жашы Альбертни - Къабарты-Малкъар Республиканы уруну эм социальный айнытыу министри - Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла саугъаларгъа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къуллугун болжаллы халда толтурган Ю. КОКОВ

Нальчик шахар,
2014 жылда 15-чи июльда, №153-УГ

Алгышпаула

Назмударыгъызыны суйюп окуйдула, факмугузгъа баш урадыла

Къабарты-Малкъарны бла Къарачай-Черкесни халкъ поэтессасы, КъМР-ни бла Чуваш Республиканы Къырал саугъаларыны лауреаты, КПРФ-ни члени, биз уллу хурмет этген Зумакулланы Мустафаны кызы Танзиля бу кюнде юбилейин белгилейди. КПРФ-ни Къабарты-Малкъар республикалы бёломюно атындан аны туугъан кюню бла кызыу альгышлайма.

Хурметли Танзиля Мустафаевна! Сиз халкъына къуллукъ этген, анга битеу кючюн, билимин, сынауун да берген, хар адамга да, аны политика ниетине эм социальный болумуна къарамай, хурмет эте билген инсанладансыз. Россейни адабиятыны бек бийик теплесине сизни бошдан кетюргеменди. Назмударыгъызыны суйюп окуйдула, факмугузгъа баш урадыла.

Чыгармачылык жолугъада жангы жетишмилеге жетеригизни, насыплы, саулыкълу да болуругъузуно сюйгенибизни билдиребиз. Энтта да кеп жылланы ма былай жашлай, ариулай тургуз! Биз Сизни бла бир кезиуде жашагъаныбыз бла ёхтемленебиз!

Сиз къачан да огурулулукъну, тюзлюкню эмда тенгликни жакълагъанысыз

Быыл 15-чи июльда биз уллу хурмет этген коммунист Молланы Шарафутдинни туугъан кюнюн белгилегенди. КПРФ-ни Къабарты-Малкъар республикалы бёломюно атындан аны 85-жыллыгы бла кызыу алгышлайма.

Хурметли Шарафутдин Якубович! Сизни бай сынауугъуз, уллу билимиз, иш кёллюлюгюз, адамлыгыгъыз ючюн жюрюйдю даражагъыз алай уллу, ма аны ючюн кетюргеменди намысыгъыз бийикге. Сиз огурулулукъну, тюзлюкню эм тенгликни ниетлерине кертичлей къалгансыз, тутхан жолугъуздан артха турмазлыгыгъызыны кёржюзгенсиз. Кыйынлыкъланы алларында бююлмегенсиз, коммунист деген атны сыйын тюшюргеменсиз.

Жюрегимни теренинден Сизге саулык, тынчылык, ырахатлык тежейме. Насып, жарык кёллюлюк жол негерлеригиз болгъанлай турсунла! Муратларыгъызга жетигиз!

Борис ПАШТОВ,

КПРФ-ни Къабарты-Малкъар республикалы бёломюно биринчи секретары.

Билдирю

Алим Кешоковну хурметине атап

22-чи июльда Алим Кешоковну атын жюрютген орамда Нальчик шахарны администрациясыны юйюно аллында (Кешоков атлы орам, 70) белгиле жерлешибиз, КъМР-ни халкъ поэти, республиканы, РФ-ни да Къырал саугъаларыны лауреаты, Социалист Урунууну Жигити Алим Пшемаховични эсгертмесини жанында жыйылыу боллукъду. Ол жазыучу 100-жыллыгына аталгъан мероприятияланы чегинде къуралганды. Алайда эсгертмеге гюлле салып, сора туугъан эли Шалушкага барыллыкды.

Жазыучуно юбилей жумушлары уа КъМР-ни Правительствоосуно буйругъу бла октябрь айда ётерикдиле.

Ол былай жазганды: «Бек бийик сыйгъа аз санлы, иш кёллю халкъымы поэти болгъанымы санайма». Алим Пшемахович аллайлай къаллыкды.

ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИЯ

Сергей Миронов Анзорейни больницасынга болум бла шагъырейленгенди

Билдиргенибизча, «Справедливая Россия» политика партияны башчысы Сергей Миронов Къабарты-Малкъарга иш бла келгенди. Мында ол КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан Юрий Коков бла эмда Парламенти Председатели Чеченланы Ануар бла тобешгенди, «Справедливая Россия» партияны республикалы бѐлюмюню активи бу ушакъ этгенди. Ахырында журналистлени сорууларына жуаулла бергенди.

Бек алгъа партияны регион бѐлюмюне ыразылыгын билдиргенди. «Мында биз экинчи жерни алабыз. Мен биринчи организацияны санына эс буруучума да, КъМР-де битеу районлада да бардыла ала. Ол мени бек къууандырады. Мындан ары да алай болса сѐюме. Парламентни жангы чакъырлыуунда биз фракцияда саныбызны сакътарбыз деп ышанама. Айырыла аллы кампанияны къезиунде партияны иштерин жашауда бардырып, электоратны санын кѐбейтир ючюн кореширикбиз», - дегенди.

Север Кавказда болумну юсюнден айта, ол аны республикаларында проблемала бирча болгъанларын чертгенди. Алай артыкъда къыйынлары да бардыла-терроризм эм экстремизм, дегенди. Аны оюмуна кѐре, алагъа къажай

кюреше идеологияны юсюнден унутурга, амалыкъчыланан андан айыргъа жарамайды. «Къабарты-Малкъарда тынлыккыны, ыра халыкъкыны сакълау жаны бла кѐп зат этилгенин, терроризмге къажай кюреше жетишимле да болдурулгъанларын билебиз», - дегенди Сергей Миронов. Аны ючюн Юрий Коковха ыспа этгенди.

«Мен аны эрттен таныйма, ол республикасына жерги бла къайгыргъан чынтты къырал къуллукъчуду, келир заманлы да сагъышларын этген акъыллы политикди, - дегенди. «Справедливая Россияны» башчысы бла партияны Ара советини секретары Александр Бурков Анзорей элге барып, анда ишлене тургъан больницаны да кѐргенди. «Ол битгенди, - дегенди Миронов, - алай анга 130

миллион багъасы оборудовани керекди. Аны уа федеральный арадан болушлукъ болмай алыр онг жокъду. Мен анга себеплик этерге кюрешириме. Юрий Коков письмо хазырлагъанды, мена анда Москвага элтирикме, ахча бѐлюнюрюне къолумдан келгенин аярыкъ тойюлке».

Къырал Дуаманы сессиясыны итогларын чыгара, анга «Кърым» деп атаргъа боллугъун чертгенди. Жыйырма законопроект ма ол республика эм Севастополь бла байламлы эдиле. «Башхаланы юслеринден айтханда, мен жаланд экисин хайрылыгъа санаргъа боллукъма. Биз ала жанлы болуп къол кѐтюргенбиз. Мен заманын тергеуню эмда ОСАГО-ну юслеринден айтама. Бир-бир законопроектле уа хаталыдыла деп окуна айтыргъа боллукъма. Сѐз ючюн, сыраны рекламасын къайтарыуну юсюнден. Аллайла дагъыда бардыла, биз алагъа къажай къол кѐтюргенбиз», - дегенди.

Анга сыраны рекламасына къажасуз, тотюн ичгенле жанлы болуб а нек сѐюлген эдигиз, деп да соргъандыла. «Мен кесим тотюн ичмейме, - дегенди ол, - алай ан-

сыз болалмагъан 42 адам барды. Биз аланы ырбынга тыйгъанды. Европалы къыралланы сынауларына къарайыкъ. Анда кафелени ичлеринде тотюн ичгерге къыймайдыла, алай тышында аллайлагъа столла бардыла, анда уа къаллай бир сѐйсенг да тарт. Сакъатла да эсге алынмагъандыла. Аланы араларында да тотюн ичгенле кѐлдюле, аланы уа тышына чыгъар амаллары жокъду. Ма аны ючюн къажай сѐюлгенме мен законопроектге».

Сергей Миронов бир-бир тыш къыралла анга санкцияла салгъанларыны юсюнден да оюмун айтханды. «Мен тукъумуму тыш къыраллагъа барыргъа эркин этилген адамланы араларында кѐргенимде, ѳхтемленген этгенме. Алай эсе, мени Кърым бла байламлы айтхандырым, къыралы-бызгъа тап келген башха ишлерим да къыйматлыдыла», - дегенди.

Ахырында ол Къабарты-Малкъарны бек жаратханын айтханды. «Нечик аруу жерледиле, къалай аламан онглари бардыла», - дегенди.

ЮСЮПЛАНЫ Галина.

«Къабарты-Малкъар Республикада 2015 жылда пенсиялагъа социальный къошаккыны тергер муратда пенсиячыны жашау этерге жетерик ахчасыны бек аз ѳлчемин тохташдырыуну юсюнден»
Къабарты-Малкъар Республиканы Законуну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти **БЕГИМ** этеди:

«Къабарты-Малкъар Республикада 2015 жылда пенсиялагъа социальный къошаккыны тергер муратда пенсиячыны жашау этерге жетерик ахчасыны бек аз ѳлчемин тохташдырыуну юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законун къабыл кѐрюрге.

2. Бу Законну Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан Ю.А.Коковха къол салдырып эмда халкъгъа туура этер ючюн жибериге.

3. Бу Бегим къабыл этилинген күнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели

ЧЕЧЕНЛАНЫ А.

Нальчик шахар,
2014 жылда 26-чи июньда,
№2018-П-П

Къабарты-Малкъар Республикада 2015 жылда пенсиялагъа социальный къошаккыны тергер муратда пенсиячыны жашау этерге жетерик ахчасыны бек аз ѳлчемин тохташдырыуну юсюнден»
Къабарты-Малкъар Республиканы ЗАКОНУ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти

2014 жылда 26-чи июньда къабыл кѐргенди

1-чи статья. Пенсиячыны 2015 жылгъа жашау этерге жетерик ахчасыны бек аз ѳлчемини юсюнден» Федеральный законну 4-чо статьясыны 4-чо пунктуна тийишлиликде

Къабарты-Малкъар Республикада 2015 жылда пенсиялагъа социальный къошаккыны тергер муратда пенсиячыны жашау этерге жетерик ахчасыны бек аз ѳлчемини юсюнден» деген Федеральный законга кѐре 6568 сомда тохташдырылады.

2-чи статья. Бу Законну кючюне киргени

Бу Закон 2015 жылда 1-чи январда кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан **Ю. КОКОВ**

Нальчик шахар,
2014 жылда 17-чи июльда,
№49-РЗ

ЖЫЙЫЛУ

Патриот ниетге юйретууге аслам эс бурулукъду

КъМР-ни Правительствосуну кезиулу жыйылыуунда сѐюзюлген бегиблини проектлеринден бири жаш тѐлюню патриот ниетде юйретуу эмда аны аскерде къуллукъ этерге хазырлау бла байламлыды. Анга кѐре Патриот ниетде юйретууню эмда гражданданы (жаш тѐлюню) аскерге хазырлау республикалы арасын къуурагъа белгиленеди. КъМР-ни билим беруу, илму эм жаш тѐлюню ишлери жаны бла министрини орунбасары Джюльетта Устова проект РФ-ни Президенти Къырал Советни кѐп билимди бардырылгъан жыйылыуларында берген буйрукъланы толтуруу мурат бла жарашдырылгъанын аныгъатханды. Аллай ара жаш адамланы аскерге хазырлау эмда патриот ниетде юйретуу бла кюрешген организациялары ишлерин бирге тийишдирирге боллукъду, дегенди.

Правительствону жыйылыууда сѐюзюлген буйрукъларындан бири да аскер-патриот ниетде юйретуу бла тѐюзюлгѳн байламлыды. Ол КъМР-ни билим беруу, илму эмда

жаш тѐлюню ишлери жаны бла министрствосуну Прохладныйде 6-чы номерли орта (толу) битеулу билим берген интернат школу» къырал казна билим беруу учрежденианы атын тюрлендирууню юсюнденди. Джюльетта Устова аныгъатханды кѐре, энди анга кадет школ деп аталлыкъды. Бусагъатда аны 72 сабий жорюу эсе, аланы санын 100-ге жетдириге онг барды.

2015 жылда приватизация этилинрик объектледен 34 миллион сом фаяда тошерикди. Аны юсюнден Жер эмда ырыскы бла байламлы халла жаны бла къырал комитетини председатели Анна Тонконог Къабарты-Малкъар Республиканы 2015 жылда къырал ырыскысын приватизация этиуню прогноз планы бла шагъырей этген заманда билдиргенди. Ол айтханды кѐре, Правительствону аны юсюнден бегиблини проектинде акциялары къырал иеликде болгъан предпрятяланы саны биле-биле азайырыгыны юсюнден жазылады.

Ол шагъырей этген башха до-

кумент Къабарты-Малкъарны къырал иелигинде болгъан ырыскыны муниципал иеликке беруу бла байламлыды. Анда сѐз Урван районну Эски Черек элинде 2-чи номерли орта школу бир кесеги - 900 квадрат метри - муниципал иеликке берилгенин юсюнден бардады. Докладчы айтханды, анда сабий сад ачылыкъды.

«Къабарты-Малкъар Республиканы халкъын жашау журтла бла жалчытыуну» республикалы къырал программагъа да тѐзетиуле кийирилгенди. КъМР-ни къурулуш эм жашау журт-коммунальн мюлк министрини орунбасары Борис Балагов анда жаш юйорлеге жашау журтла алыргъа неда ишлерге субсидияла берууню жорукълары тюрлендирилгенди, деп аныгъатханды.

Келир жыл 1-чи январьдан башлап «РФ-де социальный жалчытыуну юсюнден» закон жашауда бардырылады. Аны бла байламлы акти республикалы норматив право акты кетериуню юсюнден Прави-

тельство буйрукъ чыгъаргъанды. Сѐз КъМР-ни эл мюлк министри Мухаммед Шахмурзов бу ведомство бла байламлы болгъан бегиблини бла буйрукъланы къаууму бла шагъырей этгенди. Аладан экиси - «Къабарты-Малкъар Республиканы Эл мюлк министрствосуну бир-бир бегиблине бла буйрукъларына тѐзетиуле кийирилгенди, бир-бирлерин а кючлерин тас этгенге санагъандыла.

ТЕКУЛАНЫ Хауа.

Тапландырыу

Школлагъа - тынгылы ремонт

Чегем районну школларында тынгылы ремонт ишле бардырыладыла. Бу жыл ол жумушлагъа деп муниципалитетни бюджетинден 55 миллион сом бѐлюннгенди.

Бюгюнлюкде Экинчи Чегемни эм Нартанны 2-чи номерли орта школларында терезелени, эшиклени, полланы алышындырадыла эм башха ишле этилди.

Хушто-Суртда мектепде да ремонт къыстау барады. Звѐздный посѐлокну школуны башын жангыртырыкъдыла, терезелени

алышындырыкъдыла, ичинде ремонт бардырылъкъдыла.

Физкультура бла спортну айналыгъа Шалушканы бла Нартанны 1-чи номерли школларыны спортзаллары да тап халгъа келтирилликдиле.

Дагъыда Лячинкяаяны бла Чегем шахарны 4-чо номерли эм Тѐбен Чегемни бла Яникойну да билим беруу учреждениаларында тынгылы ремонт этилликди.

Элина КЯРОВА,
Чегем районну администрациясыны пресс-службасы.

КЕНГЕШ

Айырыулазга ненча ахча бөлүнүрүккү эмда ала кылай кыратыллыкдыла

Кыбарты-Малкыар Республиканы Айырыу комиссиясында контроль-ревизия службаны члендерини айырыу биригиулени финансланы жюрютген келечилери бла кенгеш бардырдыла. Анда бу органы председателини орунбасары Сергей Евтушенко айырыула аллы кампанияны биринчи кезиуо - партияланы тизмелерин жарашдырыу - жетишилми бошалганы бла алгышлаганды. Онбешинден онусу айырыу тизмеге киргенин билдиргенди.

Ала быладыла: «Единая Россия» Битеуроссей политика партияны Кыбарты-Малкыар регион бөлүмю, «Россей Федерацияны Коммунист партиясы» политика партияны Кыбарты-Малкыар республикалы бөлүмю, «Патриоты России» политика партияны Кыбарты-Малкыар регион бөлүмю, «Справедливая Россия» политика партияны Кыбарты-Малкыар регион бөлүмю, «Россейни либерал-демократия партиясы» политика партияны регион бөлүмю, «Родина» Битеуроссей политика партияны Кыбарты-Малкыар регион бөлүмю, «Яблоко» россейли демократиялы партия» политика партияны КыМР-де регион бөлүмю, «Жашилле» россейли экология партияны КыМР-де регион бөлүмю, «Союз труда» Битеуроссей политика партияны КыМР-де регион бөлүмю.

Сергей Евтушенко билдиргенча, айырыу биригиулени асламысы счётларын ачкандыла. Ол жумушларын тамамламаганла уа, шарт айтханда, финансланы жюрютген уполномоченный председателини баша орунбасары Залим Кочесоков айтханды. «Кырал неда муниципал службада, асламы инфорация органада ишлеген кандидатта айырыулазга хазырлануу барган кезиуде кыл-кыларындын эркин этиледиле. Аны юсюнден приказланы неда буйрукланы мухур салынган копияларын Айырыу комиссияга тапдырадыла. Бу жумушу ала регистрация этилген кюндөн беш кюн озгунчу, андан кеч кылай тамамларга керекди», - дегенди.

Ахырында Сергей Евтушенко бла контроль-ревизия службасыны секретары Гиса Тхасоков айырыу биригиулени финансла жаны бла уполномоченныйлерине удостовереияла бергенди.

ХОПАЛАНЫ Марзят. СУРАТДА: Сергей Евтушенко. Суратны автор алганды.

партия, кыайсы айырыу фонддан ахча телегенини юсюнден билдириу кышулуруга керекди. «Айырыу биригиуле кыол кетюрулуени кюнүндөн сора эмда финанс отчёт этилгинчи кыратылмай кылаган ахчаны артка кыайтарыуга борчлудула, ол республиканы бюджетине ётдюрюлюккю», - деп кыошханды Битоков.

Сергей Евтушенко уа бусагытта политика партияла регистрация этер ючюн, керекли документени бере турганыларын, Айырыу комиссия алага он кюнню ичинде кырал бошаргыын билдиргенди. Аны юсюнден толурак хапар а контроль-ревизия службасыны председателини баша орунбасары Залим Кочесоков айтханды. «Кырал неда муниципал службада, асламы инфорация органада ишлеген кандидатта айырыулазга хазырлануу барган кезиуде кыл-кыларындын эркин этиледиле.

Аны юсюнден приказланы неда буйрукланы мухур салынган копияларын Айырыу комиссияга тапдырадыла. Бу жумушу ала регистрация этилген кюндөн беш кюн озгунчу, андан кеч кылай тамамларга керекди», - дегенди.

Ахырында Сергей Евтушенко бла контроль-ревизия службасыны секретары Гиса Тхасоков айырыу биригиулени финансла жаны бла уполномоченныйлерине удостовереияла бергенди.

ХОПАЛАНЫ Марзят. СУРАТДА: Сергей Евтушенко. Суратны автор алганды.

Шимал Кавказ кюн сайын

Сабий садлагга очередылени кетерирге таукелдиле

Кырачай - Черкесни оноучулары 2016 жылга дери сабий садлагга очередылени кетерирге сёз бергендиле. Аны юсюнден РФ-ны премьер-министри Дмитрий Медведев бла республиканы башчысы Темрезланы Рашид Тюбешгенлеринде айтылганды.

-Бек уллу борчларыбыздан бири-очередылени кетериудю, - дегенди Темрез улу. Аны айтханына кёре, быыл республиканы башчылары школга дери сабийлени юйреткирчи учреждениаларындан 25-си ишлер муратлыдыла, аладан 11-си «школ +сад» деген учреждениала боллукдула. «Ол бек иги концепцияда, артыкда элде бола келген структурды, бола келген пищеблокадыла, деп англатханды Кырачай-Черкесни башчысы.

-Бек ышанама, келе турган жылы ахырына дери программа жашуда бардырылырына,-дегенди Медведев ушак негерине. «Тамам этербиз», - дегенди республиканы башчысы да.

Волгоград область

1 миллион тонна мирзеу жыйганды

Волгоградчы сабанчыла быыл мирзеуно биринчи миллион тоннасын жыйгандыла. Аны юсюнден журналистлеге регионну губернаторуну кыулугун болжаллы халда толтура турган Андрей Бочаров билдиргенди.

-Эллиле планларын жетишилми толтурадыла. Анга кёре область быыл 3,3 миллион тонна мирзеу жыйрга керекди. Волгоградны агропромышленность комплекси жылы башлаганда окуна, анга болушукка 1 миллиард сомдан аслам ахча берилген эди. Сабанчыла хар заманда да власть кылла болушуктарына ышанадыла. Бек ышанама, тирик жыйуу эм кюз арты сабан ишле регионда чурумсуз ётериклери, - дегенди Бочаров.

Теплица комбинат 16 гектарны алады

Ростов областыны Неклиновск районунда багысы 1,8 миллиард сом болган тепличной комбинат юч жылы ишленгенден сора хайырланылырга берилгенди. Аны юсюнден регионну оноучусуну пресс-службасындан билдиргенди.

-Комплекс 16 гектарда кыралганды эм жыл сайын экология жаны бла таза кетелден 10 минг тонна чаклы бир ёсдюрюккю - помидорла, нашала эм салат. Шёндю предприятыяда 200-ден аслам адам ишлейди. Кыска кезиуно ичинде анда 260 адам урунурукду, - деп айтылады билдиргенди.

Губернатор Василий Голубевни билдиргенине кёре, жууук кезиуде предприятыяны жери иги кесекке кёбейрикти. «Бу регионда ол биринчи алай уллу теплица комбинаты эм ол мындан ары да айны барлыкды. Инвесторну планына кёре, теплица 9 гектар жер аллыкды.

Украинадан кыачынчыла

Кыобан эл мюлк университети окуурукдуула **Кыобанны** эл мюлк университети Украинаны Юг - Восток жанындан кыачынчылары 75-сине окурга кыошак халда бюджет жерлени бергенди. Абитурientлени биология, инженер, экономика эм юрист усталыккага юйретирге деп аладыла, деп билдиргенди ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине вузну халкыла аралы бөлүмюндө.

Консультациялары арасында тыш кыраллы граждандан бийик окуу юйде окурга украинлындан 46 адам ырызкыларын билдиргенди. «Кыачынчыладан окуугу алуу ушаклыны борганларына кёре бардырылыкды. Алага общежитиеде кылай бир жер берилиги да тохташдырылганды», - дегенди вузда.

Украинадан келген жаш адамла «Соотечественник» деген кырал программага тийишлиликте окуурукдуула, ала хакъ телемей эм конкурс кирликте окууга да.

Миналадан тийрени робот-сапёр ариуларкыды

Юг аскер округну сапёрлары Чечени Шотайск районунда бийик тау Бан-Дук ёзенде биринчи кере ол иште узакдан оюу этичю кёп функциялы «Уран-6» деген роботехника комплекси хайырланып бардырылганды. Аны юсюнден Юг аскер округну пресс-службасы билдиргенди.

Ишле тенгизни тенглинген 1,7 минг метр бийикликте бардырылдыла. Битеу алып айтханда, бу районда 200 гектар чаклы бир жерни тинтирге эм тазаларга керекди. «Робот-сапёр» гусеницалы затды. Ол беш торлю трал бла эм бульдозерле бла жалчытылганды. Комплекси хайырланынуу бур матура - энчи кыоууму кыоркуусузлугуну жалчытыуду эм миналаны кетериуде ишни иги бардырыуду.

Законсуз сакланган сауула сыйрылгандыла

Кавказы Минеральные Воды шахарыны полициячылары УФСВ бла бирге законсуз сауулануу тутхан «чёрные капателлени» кенг халда тинтендиле эм аны кезиууде сауулануу сыйрылгандыла, деп билдиргенди Россейни Шимал-Кавказ округда Баш управлениясында. Правону кыоруулачула тинтиулени кезиуде 24 тапанча, ол санда 9 мм калибрили «Вальтер» тапанча, «Лёфшо» деген аз тубеучю револьверни, 19-чу ёмюрню юлгюсо болган капсулуу тапанчаны сыйыргандыла.

Андан сора да, кылай болганы тохташдырылган ушкюкла, Улуу Ата журт урушдан кыялган миналаны, сауутну хангыртма эм сауутха ремонт этерге жараган токар станокну, АК автоматха жараган беш магазини сыйыргандыла. Сыйырылган сауутта тинтирге деп экспертиле берилгенди, бу ишле бла байламлы уголовный ишлени башлауу оноуу сюзюледи, деп билдиргенди Россейни МВД-сыны Шимал-Кавказ округда Баш управлениясыны пресс-службасында.

СЕМИНАР

Жангы стандартланы юсюнден баргъангы сёз

Кёп болмай Нальчикде, министр Аслан Афаунов башчылык этип, спорт бла байламлы семинар бардырылганды. Жыйылыуга республиканы спорт школларыны, араларыны директорлары, тренерлери эм бу сферада ишлегенле кыатышкандыла.

Мында арт эки жылда законга кийирилген жангы федеральный стандартланы эм алага кёре кыралны спорт резервин хазыраууно юсюнден айтылганды. Профильли министерствосундан келечи, спорт резервени эм федеральный стандартлага кёре хазырлануу жаны бла бөлүмюно таматасы Дмитрий Долгатов, семинарны бардыра, интерактивный кынагада кёрютюп, жыйылыуула толуу хапар билдиргенди.

бла ведомстволаны араларында законланы келишимгенлери да айтхандыла. Сёз ючюн, футболда жарау этерге алты жылларындан алырга жарай эсе, медицина санитария жаны бла жараула бардырырга сегиз жыллары болгъанла эркиндиле.

Тренерлени юсюнден айтханда да, соруу кёп чыгады. Бусагытта республикада 47 жаш тёлю спорт школ, эки ара эм аламы бөлүмлери ишлейди. Тёртосунден сора, барысына да лицензиялары бардыла. 2016 жылга дери ала ишлерин жангы стандартлага кёре бардырырга керекди.

КУРДАНЛАНЫ Сюлемен. СУРАТДА: (солдан онгга) Д. Долгатов, А. Афаунов эм Т. Касьянова. Сурат авторнуду.

Соруула берирге жетгенде, залда олтургъанланы жарытхан аслам зат болгъаны ачыкланганды. Ол санда жангы стандартлага кёре школладан асыры уллу кёрюмдюле излегенлери да белгиленгенди. Сёз ючюн, энди школ 10-30 проценти жетишилери болган спортчулары хазырларга керекди.

Нальчикде сакъат сабийлеге бла жаш тёлюге школ ишлеп башлагъанлы айтылады. Мында спортну алты тюрлюсюндөн кюрешедиле. Болсада учреждение жангы программага келиширча ишин кылай торлю бардырырга кереклиси да толуу белгили тойолду. Экинчиден, методика жаны

ЖУУАПХА ТАРТУУ

Токну урлаганла баямангандыла

МРСК СК компанияны республикада бөлүмю ток урлауулага кыажу рейдени терк-терк бардырылганлы турды. Алайды да, июнь айда электрокючю быйлай халда хайырланырга сойген 225 абонент тохташдырылганды, деп билдиргенди бөлүмюно пресс-службасында.

Кыаллай бир ток урланганын (538 минг киловатт), сёз ючюн, быйлай июлдуе кёрурге боллукду: ол битуде да Черек районну он кюнню ичинде жалчытырга жетерик эди. Этилген отчёлтага кёре, аманлыкчылыны асламысы Бахсан (61 адам), Зольск (54) эм Терк (30) районлада жашайдыла. Алаы санында предприятыла бла организацияла да бардыла.

Быйыл алты айны ичинде уа бизни республикада хайырлануучула 4,5 миллион киловатт электрокюч урлагандыла. Салынган хатаны ёлчөми, ахча бла тергегенде, 13,7 миллион сомга жетеди. Инспекторла бу кезиуде 1660 акт жазгандыла эм 9,7 миллион сом багысы тазир салгандыла.

Бизни корр.

Ала салган хатаны ёлчөми 1,5 миллион сомдан атлаганды.

ЮБИЛЕЙ

«Ишден кьоркьгъан насыплы болмаз»

-Шарафутдин, абадан тѣлю сени иги танийды. Санга сыйлы ат берилгенде, герпегежчилени кьалай кьууанганлары бюгюн да кѣз аллымдады. Эрттенликде эрте адамла, эл ныгышха жыйылып, бир бирлеринден суйюнчю ала эдиле. Жаш тѣлю да сени юсюнгден тол халпар билирге итинеди. Къачан, къайда туугъанса, къайда жашагъанса? Атанг, ананг, эгечинг, кьарындашынг кимледиле?

-Мен 1929 жылда 15-чи июльда Огъары Холамда туугъанма. Атам-Окъуб, анам а Геляхланы Кьодубийни кызы Акъбийче. Юйде сегиз сабий болгъанбыз: Кичяу, Ануар, Жамилат, Масхут, Таттыука, Кьурманбий, мен, Анисат, Кьалмукъ. Атабыз 1939 жылда ауушады. Холам колхоз Бажыган деген жерде малла тутта эди. Ол анда бригадирлик этгенди. Къышда ѳгюз арба бла ары бара, ѳпкелерине сууук ѳтюрюди. Эки жыл аууйду. Анабыз аны, Майкопха элтип, бакъдырып да

Халкъыбызда не заманда да болгъандыла, бюгюнлюкде да бардыла урунууда, илмуда, жашауу башха бѣлюмлеринде уллу жетишимли болуп, атларын иги бла айтдыргъанла. Ала тукъумларыны, битеу миллетибизни да ѳттемлигидиле. Биз ала бла махтанабыз. Аладан юлгю алыргъа итинибиз.

Ма аллай айтхылыкъ адамларыбыздан бири белгили магъаданчы, Социалист Урунуу Жигити Моллаланы Шарафутдинди. Бу кюнледе анга 85 жыл болады. Ушакъ нѳгерибиз да олду.

Социалист Урунуу Жигитлерини кьаууму Москвада. Арт тизгинде сол жанындан алтынчы Моллалаңы Шарафутдин.

келеди. Жарсыугъа, ол ауруудан иги болмады. Ануар бла Масхут урушха кетедиле. Биринчи Киев шахар ючюн сермешде жан бергенди. Анабыз а, барыбызны да ѳсдюрюп, кѳчгюнчюлюкню кыйынлыкъларын да сынап, андан кьайтхандан сора 1961 жылда Герпегежде ауушханды.

Атабыз дуниядан кетгенден сора аны кьарындашы Исхакъ бизни 1940 жылда Къара-Суугъа кѳчюрюди. Анда кѳп турмайбыз. Ол жыл кюз артында Герпегежде жыйылабыз. Сабийлигимиз эм зауукълу заманы анда ѳтгенди. Биз ары келгенибизде, анда бир кьауум малкъарлы юйюр жашай эди. Кьаллай залим адамла бар эдиле. Хар бири сау кьыралгъа оноу этерчала: Бѣзюланы Ахый, Къазий, Жангоразланы Адрахман, Къадырланы Хажиосман эм башхала. Тюз бир юйюрча жашагъанбыз. Мен анда жетинчи классха дери окуйма.

«Коммунизмге жол» колхоз кьуралды. Аны биринчи председатели Кючмезланы Таусолтан эди. Эл советни таматасы уа Кючмезланы Ибрагим, Къадырланы Хажиосман а эл ѳфенди. Усталарыбыз да аламат адамла:

Созайланы Шамса, Геляхланы Фатимат, Гумаланы Ханифа, дагъда эки оруслу тишируу. Аланы огъуруу сифатлары бюгюн да кѣз аллымдадыла.

Сюргюнде уа Алма-Атаны тийренинде алтынчы ГЭС-ни кьурулушуна тюшебиз. Сабийле аш юйлеге отун ташыйбыз. Бош тургъан жокъду.

1948 жылда уа Каскелен районну Чымалган элине кѳчебиз. Къазахстанны шѳндюгю башчысы Нурсултан Назарбаев да бизден узакъ болмай жашай эди. Гитче кьарындашым Кьалмукъ бла уа анты шувъладыла. Кьуруда бирге айланганлай тургъандыла.

Биз, сабийле, анда колхозда сынау халда тюрлю-тюрлю битимле ѳсдюрген бѣлюмде ишлейбиз. Бир сотка жерге 300 килограмм мешхут кьуябыз. Бир гектарындан 70-80 центнер будай алабыз кесибиз а. Школгъа барыр онг болмады, бери кьайтхынчы, анда ишлеп турургъа тюшдю.

-Бери уа къачан кьайтдыгъыз? Тьрынауузгъа уа кьалай тюшдюнг?

-Бери 1956 жылда келебиз. Алгъа Герпегежде барабыз, артда Тьрынауузда тохташабыз. Бираздан тау байыкъландырыучу комбинатда тохтайма.

Биринчи жылда шахардан ишчи жерибизге ачык машиналадады барыуубуз. Анда алты сагъат уруна эдик. Жолубузгъа уа тѳрт сагъат заман кетеди. Артда канатка ишлегенден сора биз аз женгиллирек болады.

-Магъадан кьазычуланы усталыкълары кѳпю. Сени ишинг а не эди?

-Бирле кьая тешедиле. Ол кыйын ишди. Магъаданчы ташы бек кьатыды. Аны юсюне троссону салып, салта бла урсанг, ол сынмай, кеси юзюледи. Биз а аны тешебиз. Тюз ѳрге бузабыз ташланы. Эки-юч метр теренликке да барабыз. 25-27-син хазырлайбыз. Эки тешикни арасы бир кьарышдан кенг болмазгъа керекди.

Биз ол ишни тындыргъанлай, башхала ол тешикдени аманалдан толтуруп атдырадыла. Ючюнчюле атылгъан жерни тазалайдыла. Бизни уа башха жерни тешерге жибередиле.

-Алгыннгы кьыралыбызны кезиунде ишчи коллективледе эришуиле да кьурай эдиле. Андан сора да, ишлеринде марда салып сынагъандыла. Алагъа кѳре махтау да бергендиле. Сен урунган бригада жетишимли болуп къачан башлады?

-Бир кюн эрттенликден ишлесек, экинчи кюн тюшден сора келебиз карьерге. Кече смен да барды. Бир-бирле анда общежитледе кьаладыла. Шахарда жашагъанла уа юйлерине кьайтадыла.

Алтмыш тогузунчу жылда бизни бригада кьаяны 600 метрге тешеди. Ол заманда кьыралда рекорд эди. Кѳп магъаданчыгъа саугъа берирге деген эдиле, алай, нек эсе да, берилмей кьалады. Экинчи жыл, бачаманы жюзжыллыгына аталып, жангы марда тохташдырадыла. Мени бригадамда 40 адам барды. Тюз бир адамча ишлейбиз. Ол жыл кьаяны тик ѳрге 767 метрге тешебиз. Жангы рекорд эди ол а. Бюгюнлюкде да анга жетген болмагъанды.

Сора экинчи жыл март айда берген эдиле Социалист Урунуу Жигити деген сыйлы атны. Аны аллында жыл а «СССР-ни сыйлы магъаданчысы» атха тийишли кѳрген эдиле. Кьыралыбыз ол заманда кьара ишде урунганланы сыйларын иги кѳчюрюди. Дагъыда сыйлы парламентарийме. Аллай ат бизни республикада жаланда юч адамгъа берилгенди.

-Бийик ат берилгени ишге бютюнда борчлу халда кьарата болур?

-1974-1980 жыллада партияны обкомуну бюросуну члени эдим. Айгъа эки керѳ Нальчикге жыйылыугъа келе-келе тургъанма. Москвагъа да терк-терк баргъанма. Алгыннгы кьыралыбызны тюрсионлу металлургия министринде да кьауум керѳ болгъанма. Аны отууну кьабыргъасында алчы предпритияланы атлары жазылып эди. Бизни тау байыкъландырыучу комбинатны аты бек биринчи эди.

Аллай жерледе бола турсанг, сѳзсюз, сейир адамла бла да танышаса. Ала бла ушакъ этер ючюн, билим керѳк болады. Ол себепден, Тьрынауузну кече школуна жюрюп, орта билим алама. Магъаданчыланы юслеринден да кѳп китап окъуйма. Артда партиягъа да киреме. Анга да таза жюрѳкен. Бюгюнлюкде да андан чыкмагъанма.

-Шарафутдин, юйюрюнгю юсюнден да айтсанг эди. Кимледиле Урунуу Жигитини юй бийчеси, ала ѳсдюрген сабийле?

-Кѳп жыл мындан алда Гюлюяланы Харунну кызы Баблина бла юйюр кьурагъанма. Юч жаш бла бир кьыз ѳсдюргенбиз. Аланы хар бирини бирер усталыгъы барды. Кьыз Тамара врачды. Борчаланы Шарафутдинге баргъанды. Прохладныйде жашайдыла. Аланы эки жашлары, бир кьызлары барды.

Жашладан тамата Далхатды. Ол да бийик билим алгъанды. Акъ-Сууда агроном болуп ишлегенди. Мюлк чачылгъанлы бизнес бла кюрѳешеди. Ортанчы жаш Ахмат инженер-кьурулушчу. Биргебизге жашайды. Бек гитчебиз Махмут Чегем районда Пенсия фондну таматасыды.

-Туугъан кюнюнг бла да алгъышлайбыз. Мындан арысында да, жууугъунгу, ахлунгу кьууандыра, кѳп жыл жаша! Ушагъыбызны ахырында жаш тѳлѳгю насийхат сѳз айтсанг эди...

-Жашауу тутуругъу юйюрюдю. Ёсе келген кьызла, жашла толу юйюрлю болсунла. Мени атам, анамы тогуз сабийлери бар эди. Аладан туугъанла, туудукъла тѳрт жыйырмадан атлагъандыла. Бюгюнлюкде уа 4-5 балысы болгъан юйюр бек азды. Сабий - миллетни келир заманыды. Ала болмасала, халкъыбызны саны да ѳсмѳз. Сора адамны кыйынына кѳре сый бериледи. Ишден кьоркьгъан насыплы болмаз.

-Сау бол, Шарафутдин. Кѳп жылланы аллыбызда бар.

Ушакъны **ОСМАНЛАНЫ Хыйса** бардыргъанды.

ПРОФЕССИОНАЛЛА

«Дунияны жарыгынын кёрген хар кыагъанакъга жюрегимден кыуанама»

Врачи аты ол аягы юсюне салган саусузланы ыспаслары бла айтылады. Нальчикни Дубки тийресинде Перинатальный арада акушер-гинеколог болуп ишлеген Къумукъланы Аслижанни (Къулийланы Ахматны кызы) да республикада кепле танылдыла эмда хурмет этеделе. Мен аны бошдан айтмайма, анга ыразы болгъанларын кепледен эшитгенме. Ол усталыгы бла ишлеген жыйырма беш жылны ичинде, къолуна алып, жагына кысхан балачыкъланы мингле бла санарга боллукъду. Сабийден аурулукълары болгъан кеп тиширюуга аны усталыгы, ариу сёзю да болушандыла.

«Дунияны башында аналыкъдан иги не зат барды! Сабий туугъанлай, аны тиширюуну юсюне салсанг, жылыуна кыссанг, аланы экиине да кырагъан кыалай хычыуунду. Аны айтып англаплатхан окъуна кыйынды. Хар туугъан сабий а танг эрттенча, гюлча ариуду, анга кырап тояр амал жокъду. Аллай кезуледе мен энгта да бир жанчыкны жаратылыуна себеплик этгеним бла ёхтемленеме, дейди Аслижан, мени бла ушакъ эте.

«Ишинги юсюнден алай татыуун чыгарып айтаса, анча заманны ичинде эрикгендамы этмегенсе?» - деп сорама. «Угъай, дейди врач тиширюу, эригирге чырт да заман табылмайды. Кюннге бирде жыйырмага дерти тиширюуну аурулугъундан кытултургъа тюшеди. Сёзсюз, кыйынды, арийса, болсада дуня жарыгын кёрген хар сабийге кыуанаса, аны бла бирге кючкыару да аласа».

Аслижан школну бошагъанда, кеп башхалача, кыайры барайым энди окъурга деп, кеп сагыш эте турмагъанды, кыагъытларын элтип КъМКЪУ-ну медицина факультетине бергенди. «Барысында да бек анга ыннам, атаманы анасы, кыуанганды. Кесини бир класс билими болмагъанлыкыга, тиширюу окъуп, билим, усталык алырга керекди, дегенлей тургъанды. Дагъыда кызыны бир нечча аякъ кийими, сумкасы да болурга тийишлиди, деучю энди.

Ол бек сейирлик адам болгъанды. Алты сабийи бла Орта Азияга тюшгенди, аланы ачдан, жалангачдан саклар ючюн, шахтада ишлегенди, анда къолунда бармакъларын алдыргъанды, аякъларын сындыргъанды, шахта оюлуп, кеп кере ёлюмге бетден-бетге кырагъанды. Аны ючюн а ойнагъанын, кюнгенин кыоймагъанды. Жашаууну ахыр кюнлерине дерти

да ишсиз бир кюн турмагъанды», дейди Аслижан.

1989 жылда окъуун бошагъандан сора кызыны Орёл шахарда больницада ишлерге жиберди. Юч жылдан сора уа Нальчикке кыайтады, шахар больницада, поликлиникада бош жер болмай Тырнауузга кетеди. «Анда аламан врачла ишлей эдиле, деп эсгереди Аслижан. - Аланы сынаулары, билимлери да бирча иги эди. Бир врач Владикавказда, башхасы Пермьде, ючюнчюсю Ташкентде окъугъандыла, Москвада медицина институту бошагъан да бар эди. Биз ол сени, бу а мени ишимди деп айырмаучу эдик, кенгешип, биригип кюрешиучю эдик».

Анда Аслижан жети жылга жуукъ заманны урунганды. Аны ол бек хайырлы, кеп затха юйретген кезиуге санаиды. Нальчикде Перинатальный ара ачылгъанында уа, аны ары чакырадыла да, ол угъай демейди. «Анга да сокуранмайма. Коллективни да бек жаратханма. Хар бирибиз да бир бирге болушабыз, билмеген затыбызны сорабыз», - дейди.

Биринчи он жылда ол дежурный врач болгъанды, арт беш жылда уа бийик категориялы докторду. «Мен мында ишлеп башлагъан заманымда, 44-жыллык тиширюу тёртюнчю сабийин таба келген эди. Мен а анга кыоркыгъан эдим. «Бу

жыл санда бош базындынг», - деп урушхан окъуна этдим.

Алгъаракълада уа кабинетиме ол бир мазаллы жаш бла кирип келеди. «Эсингдемиди, манга кыоркыгъанынг, ол жыл санда сабий табарга бош кюреме эдинг деп, тырман этгенинг. Энди уа кёрчю, жашым кыалай болгъанын», - деп кыуана эди. Жашха жыйырма тёрт жыл болгъанды. Аны анасы да таппай тура эди. Ол заманда медицина шёндюча болса, сёзсюз, мен анга кыоркымаз эдим. Энди уа кыоркы-кыоркы бешжыллыкъларында окъуна сабий тапхан тиширюула кеп болгъандыла», - дейди Аслижан.

«Бусагъатда жаш тиширюула да сабийлерин жарып алсала суюдиле. Врачла да ол амалны сайлай болурла, дейме?» - деп сорама мен. «Угъай, биз, врачла, тиширюула кеслери тапсала ыразыбыз. Алай, жарысууга, бир-бир анала операция этигиз деп кысадыла. Алагъа ол иги болмагъанын ангылатырга, бирде урушурга да тюшеди. Бирле ангылайдыла, бирле уа - угъай. Беш кере кесарево этилип сабий тапханла да кепдюле», - дейди Аслижан.

Аны кесини да эки сабийи барды. Жашы Артур туугъанда, республикада ол замандагы Президентни Валерий Коков, роддомга келип, он минг сом да кыюп кетгенин ыразы болуп сагынады. Сабийлеринден бири ЭКО амал бла жаратылгъанын да жашырмайды. Бусагъатда аны аллына, балам болмайды деп жарысып, кеп тиширюу келеди. Ол а алагъа: «Мен кесим да сизинча кыайгы да этип, жюрегим да кыйналып кеп айланганма, ахырында ЭКО этдирип тапханма. Бир да сокуранмайма. Ана болгъандан уллу насып жокъду тиширюуга», - дейди.

Аслижан айтханлай, медицина алгъа уллу атлам этгенди, бир жеринде турмайды, жангы багъуу амалла чыгадыла. Алай вирусла да тюрленедиле. Аны себепли врачча билимин, усталыгын дайым ёсдюрюп турурга керек болады. Аслижан аны уста биледи. Ол Москвада, Санкт-Петербургда, Дондагы Ростовда, Платигорскде, башха жерледе бардырылган конференцияла, семинарлага терк-терк кыатышды.

Насыпха, энди Интернет да уллу себеплик этеди. Коллегаларындан сорурга да эринмейди. Хар беш жылдан а категориясын бегитиуу жаны бла курсланы ётеди. Битсе бу затла аны ишинде болушадыла. Керек болса, операция да этеди.

«Психолог болурга да тюшеди», - дейди Аслижан. Ол аны айтханда, мени эсиме бир тиширюуну эсгерую тюшеди: «Бешеулен болуп жатабыз палатада. Хар бирибиз да сынсыбыз, кыйналабыз. Алай эте тургъаныбызлай, Аслижан кирип келеди. «Аначыкыла, бюгюн сизни бек насыплы кюногюз бла жюрегимден алгышлайма!» - дейди. Биз барыбыз да анга тюрслеп кыарайбыз. Ол а: «Хау, алайды. Сабий тапхандан уллу насып дуня башында тиширюуга жокъду, аны кыатында сизни кыйналгъаныгыз бошду», - дейди да, бизге кёл этдирип кетеди. Андан сора ох-тух этгенибиз кыалды».

Бир жол Перинатальный арага кыан басымы бек тюшген тиширюуну келтиредиле. Аны кеп кыаны кетген эди. Врачла, ол санда Аслижан да, аны ол дунядан кыайтарар ючюн, уллу кыйын салгандыла. Алай бла сабийин, кесин да ёлюмден кыутхаргандыла.

Алай кезиуге дагъыда кеп болгъандыла. Ол заманда врачча кечеле бла больницада кыайлырга тюшеди. «Манга, дейди Аслижан, юйде бирде тырман да этиучюдюле. «Санга больница болса, биз неге керекбиз», - деп да айттайдыла. Алай бек кыйын саусузум бар эди. Аллаха шукур энди хали иги болду десем, ангылайдыла, кечедиле мени. Мен да ангылайма аланы, мени бла кёбюрек болурга суюдиле да. Манга уа ала бла да, ишимде да игиди. Аны ючюн ашыгъама юйден ишге, ишден а юйге», - дейди ол.

Аны юйор жашауу бла да насыбы тутханды. Баш иеси Къумукъланы Альберт бла бир бирни ангылап жашайдыла. Аллахны ахшылыгындан атасы, анасы да сау, тёрт кыарындашы бар. Жуукъла, тенгле, танышла, шухёла да кепдюле. Аланы хар бирини кёлуне жетерге кюрешеди. Ол кесин насыплы болгъаныча, хар тиширюуга да аны тежейди.

Мен аны юсюнден газетте жазарыгъымы айтханында, ол, иймене-иймене: «Мен аллай бир не зат этеме, жаланда кесими ишми толтурама. Аны бек суюме. Аллах манга аллай насып бергенине кыуана жашайма», - деген эди. Мен а Аслижан, аныча башха врачла да, дагъыда бир жаннга дунягъа жаратылырга болуша, кюн сайын да жигитлик этеделе деп, алай сунам.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
СУРАТДА: Къулийланы-Къумукъланы Аслижан.

Биригиу

Полициячыла да поэзиягъа жуукълашадыла

Быйыл июнь айда КъМР-ни МВД-ны культура арасында «Лира» деген литература биригиу ачылгъанды. Ол назмула жазгъан полициячылары бирлешдиргенди. Аланы араларында урунуу ветеранлары да, шёндю ишлей тургъанла да бардыла. Жыл сайын ала Россейни МВД - сы бардыргъан конкурслагъа кыатышып тургъандыла. «Литературная Кабардино - Балкария» журналны баш редактору Хасан Тхазеплов «Лираны» биринчи жыйлыуунда аны айнытыр амалланы юсюнден айтханды.

Биригиуу уставы кыуралгъанды. Башчысы да айырылгъанды - отставкада милицияны полковниги Мирзоланы Залимгерий.

Ич ишлени органларында урунганланы ветеранларыны советини башчысы Борис Думаев айтханга кёре, Россейни башха регионларында да «Лирача» биригиуле бардыла. Законну сакълагъан адамланы ич дунялары окъуучулагъа сейирди, нек дегенде аланы чыгъармачылыкъларында ишлери да толу суратланады.

Районладан келген кыонакыла да бу жангы, огурлу ишге ыразылыкъларын билдиргендиле эм кеслерини назмуларын окъугъандыла.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.
Сурат авторнуду.

Эски элге

Бююнлюкде эски малкяр элени тарыхлары, атлары, жарсыуыгъа унутула барадыла. Бу шартха эс буруп, биз аланы юслеринден бир талай материал хазырлап, газетибизде басмалай-басмалай турурга муратлыбыз, окъуучуларыбызны алагъа сейри болур деп да ышанабыз.

Статьяланы автору халкъыны къадарына уллу кёллю болмагъан философия илмуланы кандидаты Жангоразланы Мухамматды. Биз аны тукъумланы, бурунгу малкяр элени тарыхларына жораланган бир талай магъаналы монографияны авторунча танийбыз.

Алайды да, бююн сёз барлык журт Догуъат деген эски элди:

Эски юйно оюлган мурдору.

Догуъат

«Догуъат» деген сёзю магъанасын ат чабышуулагъа тюз жер деп аныгъатадыла. Кертиси бла да, былайы эркин талады, бурун заманда мында, баям, чарилле бардырылган болурла. Быллай атлы жер Геленджикде да тобегени сейриди. Эл ёзени тийресиндеди. Ол Огъары Чирик кёлню агъачлы баш жанындады. Былайда Догуъат сууну аллы, Сукан сууну уа сол бутагы башланадыла. Мында жаланда таулула жашагъандыла.

Бурунгу элени аты кеп халкъ тауруда тобейди. Ол оналтычы – онжетинчи ёмюрдеде чачылгъанды. Эл нек жокъ болгъаныны жуубы белгисизди. Мысакалары бери кёчюнчюне дери былайларын малла отлагъан жерлеча хайырлангандыла, къошла да салгъандыла.

Сора Магометлары иелик этип башлагъандыла мында. Ала аны къалай бла, кимден сатып огъесе кюч бла сыйырыммы алгъанларын, жерге къаллай бир заман иелик этип тургъанларын киши билмейди. Алай бу тийреде малкярларыныкъыла болгъаны энди ала аны кеслерини къолларында тутаргъа сыйгенлери уа белгилди.

Элени тарыхы Мысакаланы тукъуму бла байламлыды. Была бий тукъумла башланган Баситдан да алгъаракъда белгилли эдиле Малкярда. Кюннм ауудла бююнлюкде дери сакъланган Мысакаланы тийреси, терек бахчасы да барды. Тауруулагъа кере, тукъум Терек бла Сунжа сууланы араларында орналган Бораганадан келген Мысакадан башланганды. Ол Малкярлада къонакъда

тохтагъанды. Ала тогуъз къауулаш бла бир эгеч эдиле. къонакъ къызгъа кез къаратханды, алай жашла танымагъанларына эгечлерин берирге унамагъандыла. Къалай-алай болса да, эки сыйген, бир юйор къурап, Малкярлары жерлерине иелик этедиле. Мысака кесини ызындан тюзледен бери башхаланы да келтиредди.

Аладан туугъанладыла Мысакалары. Ала Малкярны бий тукъумлары Абайлары, Айдаболлары, Кючюклары, Бийлары, Жанхотлары, Жаниюклары, Боташлары, Амирханлары, Темирханлары, Бикъанлары бла теннге саналадыла. Онжетинчи ёмюрден башлап къабартылы эм дюгерли ёздонне бла, шухлюк журютоп, юйорле да къурагъандыла.

Айтханыбызча, Беш да Тау Элени жерлеринде орналгъан Догуъат онжетинчи ёмюрде Магометланы къолларында эди. Ала тапсызыракъ жерде элге артыкъ эс бурмагъандыла. Сора Мысакалары, бирследен алчыла болуп, онсегизинчи ёмюрню ахырында аны сатып аладыла.

Ала Магометланы Жанибекке жер ючюн бир жалчы тиширйу, къыз кюй, он уллу мал да бергендиле. Битеу бирге багъасы кюмюш бла сегиз жюз сомгъа жетгенди. Сора мында Мысакалары бла аланы жалчыларындан гитче эл къуралгъанды.

Ал кезиуде Догуъат орналган жер тапсызыракъгъа саналгъанлыкъгъа, 1900 жылда агъач къырунда ишленгенли былайлыкъа сейрлерни къозгъалгъанды, чынар терек кеп болгъаны себепли тала ючюн а Малкяр жамауатны келечилери бла Мы

сакаланы араларында даулаш чыккъанды. 1904 жылда сюд ишни тинтгенден сора Догуъатны Мысакалагъа хайырланыргъа берилген Малкяр жамауатны жерине санагъанды.

Андан сора да, Догуъатны агъачлы жерини юсюнден даулашла къозгъалгъанлай тургъандыла. Аны сылтауларындан бири уа - былайланы тышындан келген агъач къырыуула терк-терк жокълагъанларында болгъанды. Ала мында адамланы жашау болумларына эс бурмай, кеслерини ишлерин этерге излегендиле.

Ол Жанхотлары бла Жаниюклары Бабугентни тийресинде Къара-Сууну агъачын сатып тебиреген кезиуде эди. Бу сатыу – алыуну хатасындан 1913 жылда Черек ауузунда, къозгъалыула башланып, Къара-Сууда Жанхотлары журтларын чачандыла. Аны мекамларыны бузукъларын, узун тау буруулары бла бирге Черек суугъа къуйгъандыла.

Къабарты жамауатны агъачыны ичи бла жол ишлеп, 1913 жылда Догуъат талагъа Армавирде жашагъан Лев Медянник паровинг келтиредиле. Ол кезиуде элнн тийресинде агъачны юсюнден къаты даулашла болгъандыла, къабартылы лесничество анга бизни жамауатны агъачыны деп, Малкяр жамауатны адамлары уа аны кеслериникине санап.

Медяник а Мысакаладан даулаш агъачлы жерни арендагъа алгъанды, бу жарсыуланы чыккъаны да ол сылтаудан эди. Алай Огъары Кожакowodдан Догуъатха дери тап жол ишленгенни уа эки жаныны адамларында бирча къуандыргъанды.

Мысакалары кеслерини эплеринден кетер муратлы болмагъандыла. Таланы да малла жайыуда тири хайырлангандыла. Иги жыллада мында бир чакъгъа беш жюз гебён бичен жыйгъандыла.

Жыйырманчы ёмюрню 30-чу жылларында элнн Жемталаны советине бойсундургъандыла. Малкярлыла кёчюнчюлюкден къайтхандан сора Догуъат «Советская Балкария» совхозну жерине саналгъанды. Анда, Мысакаланы журтларын чачып, материалларын а мал фермала бла къошланы ишлеуде хайырлангандыла.

Бююнлюкде былайлада бир-бир юй мурдорланы оюлган хуналары сакълангандыла. Бир жерде чачылган юй башладан къалгъан къошун сыныкъъла, бузулгъан хуналары ташлары бла киргичлери да тобейдиле. Алайгъа «Эски эл», дейдиле.

Догуъатда Мысакалары, Маниялары, Темирканлары, Аликлары жашагъандыла. Онтогуъузунчу ёмюрню ахырында биринчилени бир къауум Огъары Кожакowodга (Тёбен Жемтала), бирсилери уа Жанхотовога (Псыгансыу) кечгендиле. Жыйырманчы ёмюрде Мысакаланы, Темирканланы, бий тукъумланыча, власть туугъан журтларындан къыстагъанды. Элде уа кеп ёмюрледен бери сакъланган къабырла къалгъандыла, ол санда онтогуъузунчу - жыйырманчы ёмюрдеде Мысакалары ёлгенлерин асырагъан жер да.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ МУХАММАТ,
философия илмуланы кандидаты.

Халкъ хазнабыз Таулуланы бурунгу мал санаулары

Таулуланы кеп ёмюрле мындан алда къуралган мал санаулары болгъанды. Ол эллиге дери барады. Ким биледи, андан да кеп болгъан эсе да. Алай бизге жетгени, сакъланганы аллай бирди.

Колхозланы заманында тау жайлыкълада къойчуладан да эшиттен эдим аны юсюнден. Ала уа анга къой санау деп да айта эдиле. Алай ол кезиуде ара миолкени маллары кеп эдиле. Аланы, эллиге дери санап, санларын тюз тохташдыраллыкъ тийюлсе. Аны ючюн эллиге дери санагъандан сора къолларында бир бармакыны бююп болгъандыла.

Арта уа гезенекден къойланы экишер, тёртшошер жиберип санагъандыла. Сора ненча жюз болсала, таякъда анча хыр этгендиле. Малны санын аны бла эсперинде тутхандыла.

Шёндюгу санау жашаугъа терен сингенли ол эсден кетгенди. Хазна кеп адамны эсинде къалмагъанды. Алай арталлыда унутулуп къалыргъа жарамаз. Ол да халкъны бир хазнасыды. Ол санау бду:

- Бир – дууу
- Эки – чыпар
- Юч – ыксыс
- Тёрт – ас
- Беш – дыс
- Алты – дууардыс
- Жети – чыпардыс
- Сегиз – ыксырдыс
- Тогуъз – ысдыс
- Он – энсей
- Онбир – думенсей
- Онечи – чыпарменсей
- Ончю – ыксыменсей
- Онтёрт – ыксыменсей
- Онбеш – эртин
- Оналты – думертин
- Онжети – чыпармертин
- Онсегиз – ыксымертин
- Онтогуъуз – ыксыртин
- Жыйырма – шпор
- Жыйырма бир – думашпор
- Жыйырма эки – чыпармашпор
- Жыйырма юч – ыксымашпор
- Жыйырма тёрт – ыксышпор
- Жыйырма беш – финжа
- Жыйырма алты – думафинжа
- Жыйырма жети – чыпармафинжа
- Жыйырма сегиз – ыксымафинжа
- Жыйырма тогуъз – ыксыфинжа
- Отуз – ахшей
- Отуз бир – думашпей
- Отуз эки – чыпармашпей
- Отуз юч – ыксымашпей
- Отуз тёрт – ыкстахшей
- Отуз беш – удажи
- Отуз алты – думауда жи-думауда
- Отуз жети чыпармауда жи – чыпармауда
- Отуз сегиз – ыксымаудажы-ыксымауда
- Отуз тогуъз – ыстаудажы – ыстауда
- Къырк – стажи – ста
- Къырк бир – думаста жи – думаста
- Къырк эки – чыпармастажи-чыпармаста
- Къырк юч – ыксымастажи-ыксымаста
- Къырк тёрт – ыксыстажи-ыксыста
- Къырк беш – наужи
- Къырк алты – думанаужи
- Къырк жети – чыпарманаужи
- Къырк сегиз – ыксыманаужи
- Къырк тогуъз – ыксынаужи
- Элли – сыды

Басмагъа **ОСМАНЛАНЫ ХЫСА** хазырлагъанды.

КОНКУРС

Жаш тёлю правительствону къауумун къурар мурат бла

КъМР-ни Билим беруи, илму эм жаш тёлню ишлери жаны бла министерствосу Къабарты Малкяр Республиканы Жаш тёлю правительствосунда вакантний къулукулдада ишлерге конкурс къурайды. Ол бу огранны къауумун фахмулу, къураучу хунерлери болгъан жашланы бла къызланы сайлауу юсю бла байламлы бардырылады.

Конкурсха сагъынылгъан структураны аны юсюнден Положениясында айтылгъан тийишлиликде къатышыргъа боллукъдула. Жаш тёлю правительство 27 жыллары толмагъан (конкурсха къатышыр ючюн документлерин жарашдыргъан кезиуде), Къабарты-Малкярда жашагъан студентледен,

аспирантладан неда бийик окъуу юйлени бла профессионал билим берген учрежденияланы выпускниклеринден къуралады. Кырал къуллукъда ишлеген жашланы бла къызланы да конкурсха Положениягъа тийишлиликде къатышыргъа эркинликлери барды.

Конкурсха къатышыргъа сыйгелне комиссиягъа быллай документлени келтирирге керекдиле: Энци заявление; белгилли юлгюге тийишлиликде тохташдырылган анкетаны кеси къолю бла толтурургъа; аны ким болгъанын кёргюзген документни копиясы; къайда окъугъанын белгилеген документни неда окъуй тургъан жеринден справканы;

ишчи китапчыгъыны копиясын неда анда-мында ишлей тургъаныны юсюнден бахша документле, справкала.

Документле заманында келтирилмеселе неда барысы да жыйышдырылмасала, ол инсанга конкурсха къатышыргъа эркинлик бериллик тийюлюдю.

Конкурс эки кезиуде юлешинип бардырылыкъды: биринчи кезиуде жазылган ишлени конкурс; экинчи кезиуде – конкурсну биринчи кезиуде хорлагъанла бла собеседование бардырыу.

Конкурсха къатышханла жазуу ишлерине теманы кеслери алларна сайларгъа эркиндиле. Ол ишле архта къайтарылмайдыла эм алагъа рецензия да этилмей-

ди. Жазуу ишле А4 форматлы къагъытлада машинкалада алынып, он къагъытдан аз болмазгъа керекди. Шрифти – 14, интервалы – 1.5.

Конкурсну юсюнден тоурак бирлиге сыйгелне 77-45-96 телефон бла (эрттенликде сагъат тогуъздан ингерликде 18 сагъатха дери) селеширге боллукъдула (шабат күн бла ыйык күнден башка күнледен).

Документлени 2014 жылны 3-чю сентябрине дери КъМР-ни Билим беруи, илму эм жаш тёлню ишлери жаны бла министерствосуну Жаш тёлню ишлерини управлениясына келтирирге керекди. Аны адреси: **Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 57.**

Кёрмюч

Суратлагъа къарай, реализм жанрда ишлеген художниклени жашау кез къарамларына туюнебиз. Акъкъызланы Якубну «Малкъарлы киши», Николай Гусаченкону «Байрам», Асланби Жерештиевни «Сюрючюле», Анатолий Сундуковну «Малкъарда эртентлик», Николай Трындыкны «Таулу кызчыкъ», Мухадин Кишевни «Миллет натюрморт» дегенча чыгъармаларында биз чынтты фахмуланы къл ызларын, энчи хатларын таныйбыз. Былада къараучу жууук адамларын, жюрегине багъалы жерлерин кёрюге боллукъду. Ол жаны бла да кыйиматлыдыла ала.

Портрет жанрда жазылган сюрючюленни, ишчилени,

Бу кюнледе Суратлау искусстволаны музейинде «Мастера реализма» ат бла кёрмюч ачылганды. Ол озган ёмюрю 50 – чи жылларындан башлап 80 – чи жылларына дери тамата тёлню художниклерини ишлеринде къуралганды. Жыйырма бла жети авторну живопись эм графика цикларындан суратла КъМР – ни Художниклерини союзуна, А. Л. Ткаченко атлы музейни фондларындан, художниклени кеслерини энчи коллекцияларындан алынганладыла. Ала кыралыбызны кыйын эм бай тарыхыны, энчи культураны юсюнден хапарлайдыла.

Аланы чыгъармаларында керти жашау ачыкъланады

Анатолий Сундуков
«Малкъарда эртентлик».

культура министри Мухадин Кумахов да айтханды.

Ол кезиуну суратчыларыны эслерин таула, бийик жудузда да алгандыла. Аланы ишлеринде айбат эртентликле, тегерекдеги бахчаланы салкъынлыклары, кём-кём кёкно бийиклиги аламант пейзажла къурайдыла. Николай Татарченкону «Тырныаузда эртентлик» чыгъармасы анга шагъатлык этеди.

Ишлени авторлары кеслерини заманларында, уллу кыралыбызны кёл жерлерине барып, илхам излегенди. Аллай жолучулукда туугъандыла мындагы суратланы бир талайы. Анда жаратылган

сыгуъа, тамата тёлню усталарыны кёбюсю бюгонлюкде арабыздан кетгенди. Аланы юсюнден КъМР-ни Художниклерини союзуна башчысы Геннадий Темирканов жюрек сезюн айтханды. Ол, проект суратлау искусствону жарыкъ байрамы болганын белгилеп, жууук заманда ол сейир жыллада жерин тапхан скульптура жанрда къуралган кёрмюч да ачылыгына ышанганын чертгенди. Сора музейни фондуна кеси башчылык этген биригиуну атындан Борис Сапачёвну тёрт ишин саугъалаганды.

«Мастера реализма» атлы кёрмючдеги авторланы чыгъ-

Николай Трындык «Малкъарлы кыз».

Игорь Наседкин «Автопортрет».

музыкантланы, жазычуланы суратлары сейирди. Аланы араларында 1959 жылда дуняны кёрген Василий Плотникову «Зумакулланы Танзиляны портрети» деген ишни да белгилерчады. Мында художник поэссаны ич дунясыны аламант жашырынлыгын, аны бла бирге ачыкъ кёлери бла огурулу сыфатын толу кёргозталганды. Аны юсюнден, кёрмючю ача, КъМР – ни

этудла мастерскойлада художник – реалисти, инсанны кез къарамын билдирген бийик искусствону чыгъармаларына айлангандыла.

Бусагъатда сау – эсен тургъан авторла Василий Плотников, Зелымхан Индрисов, Муаед Аксиров, Герман Паштов, ол кюн музейге келип, кьонакъла бла кёл ушакъла бардыргъанлары кёрмючге энчи жылы бергенди. Жар-

армалары уллу кыралыбызны музей коллекцияларын да байыкъдырадыла, заманларыны энчиликлерин кёргозтуп, Россейни маданият хазнасында Къабарты – Малкъарны миллет культуранын белгилеген жарыкъ бетлеча сакъланадыла.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат. СУРАТДА: (башында) кёрмючню ачылыуу.

Суратла авторнудула.

Авиамодель спорт

Чемпионатха къатышырыкъды

Урван районда бардырылып тургъан авиамодель спортдан дуняны Кубогуну этаплары бошалгандыла. Эришуледе резиномоторный классда нарткъалачы Сергей Кустарников жаш тёлню арасында биринчи болганды.

Спортну бу тюрлюсюнден

эм таймерный модельледе.

«Эришуле бир тюрлю чырмаусуз бардырылгандыла. Анга, адам кълундан сора да, кюнню халы да себеплик этгенди. Кьонакъла бек ырады болгандыла. Бизни спортчуларыбыз да аламант билимлерин, фахмуларын кёргозгенди»,-

талай сермешле Кахунда жыл сайын бардырыладыла. Бу жолда дуняны кубогуну этаплары эм бийик формада ётгенди. Мында спортчула юч тюрлю категорияда сермешгенди, кеслери алларына учхан, резиномоторный

деп билдиреди республикада Авиамодель спортну федерациясыны таматасы Юрий Налов.

Энди жерлешибиз Сергей Кустарников авиамодель спортдан июль айны ахырында Румынияда ётерик дуняны жаш тёлню чемпионатына къатышырыкъды.

Бокс

Сынаулу сермешледе - алчыла

8-чи-13-чу июльда Рязань шахарда Россейни Аскер кючлерини боксдан чемпионаты бардырылганды. Эришулеге кыралны регионларындан 150 адам къатышханды. Къабарты – Малкъардан сер-

бла Тимур Керефов - биринчи, Резуан Мазихов - экинчи эм 81 килограмм ауурлукда Энейланы Кязим ючюнчю жерлеге тийишли болгандыла.

Энди жашла 21 – чи августда Ростов шахарда ётерик Рос-

мешледе кючлерин юч спортчу сынагандыла. Финалда 75 килограмм ауурлукда жерлешлибизни экиине бирге тюрберге туюнган эди. Алай

сейни чемпионатына хазырланадыла.

Спортчула Залим бла Арсен Керефовлада жаруу этеди. **КУРДАНЛАНЫ Сюлемен.**

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал**РЕДКОЛЛЕГИЯ:**

БЕППАЙЛАНЫ Муталип
(баш редакторну орунбасары)

КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан
(баш редакторну орунбасары)

ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь)

ТЕКУЛАНЫ Хауа (жамауат-политика бёлнюню таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркиндиклерин кьоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чу июнда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла кырал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графике кере

19.00 сагъатда къл салынады.

20.00 сагъатда къл салыннганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН

ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Османланы Хыйса - дежурный редактор; Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарыны орунбасары; Акушуланы Феруза - (1,2,3,4-чу бетле), Зезаланы Лида (9,10,11,12-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 1900 экз. Заказ № 1430

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5
электронный почтасы: elbor_50@mail.ru